

REGIONALNI IZVESTAJ: Inicijativa za osnivanje bosanskog tribunala

Author: [Amra Kebo](#)

Karla del Ponte zeli da sudovi u Bosni preuzmu sto veci broj slucajeva ratnih zlocina.

Haski tribunal poceo je da traga za nacinama na koje bi mu sudovi u Bosni i Hercegovini pomogli tako sto bi pred lice pravde izveli makar nekolicinu od preko dvadeset i pet hiljada osumnjiceni za ratne zlocine u bivsoj Jugoslaviji koji se jos uvek nalaze na slobodi.

Novu inicijativu usmerenu ka postizanju tog cilja, koja se u Bosni pominje kao "Mali Hag", pokrenula je glavni tuzilac Haskog tribunala Karla del Ponte tokom svoje poslednje posete Sarajevu. Osnovni cilj je da se, barem sto se tice Bosne, Hag usredsredi na glavne igrace u sukobu, dok bi lokalni sudovi u Bosni preuzeli brigu o sitnijim ribama.

Prema nezvanicnim procenama Tribunal ce završiti sa radom oko 2008. godine ukoliko se kancelarija haskog tuzioca potruđi da sve istrage okonca u roku od tri godine. Sud je za sada podigao 110 optuznica, a tvrdi se da je u planu podizanje jos oko 100.

Procenjeno je da na teritoriji bivse Jugoslavije ima oko 15.000 - 20.000 osumnjiceni koji se nalaze na slobodi. Postoji nada da ce za one koji su pocinili zlocine u Bosni nadležnost preuzeti lokalni sudovi, koji bi nastavili sa sudjenjima osumnjicenima za ratne zlocine i nakon sto Tribunal u odredjenom trenutku prekine sa radom.

Florans Artman, portparol tuzioca Haskog tribunala, izjavila je: "Ideja je da se osnuju kompetentni i visoko kvalitetni sudovi koji ce odmah biti sposobni da sa nama podele teret posla, a i da nastave s tim poslom i nakon sto mi prestanemo da postojimo... Usredsredili smo se na sudove u Bosni i Hercegovini ne samo zato sto su u njoj pocinjani najtezi zlocini nego i zbog toga sto se Bosna nalazi pod autoritetom medjunarodne zajednice".

Artman kaze da se inicijativa za osnivanje "Malog Haga" jos uvek nalazi u fazi razmatranja, te da jos uvek nije potvrđeno kada bi predloženi sudovi poceli s radom.

Del Ponte je vec urucila dokumentaciju o toj inicijativi Zlatku Lagumdžiji, bosanskom premijeru i ministru spoljnih poslova. Za sada nije bilo nikakvog zvanicnog odgovora.

Brojna sudjenja za ratne zlocine vec su u toku u samoj BH Federaciji. Sprovode se prema principima Rimske konvencije iz 1996. godine: sva krivicna gonjenja odobrava Hag, a nadgledaju ih medjunarodni zvanicnici. Medjutim, mnogi od tih sudskih procesa zapali su u probleme i dali tek polovicne rezultate.

Tekuci postupak poznat kao "Zepce 15" - protiv petnaestorice Hrvata koji su optuzeni za zlocine nad lokalnim Bosnjacima i Srbima u Zepcu 1993. - predstavlja dobru ilustraciju problema sa kojima se suoavaju lokalni sudovi.

Tokom rata je u samom gradu ubijeno je 150 Bosnjaka, dok je njih oko 9.000 proterano. Kantonalnom sudu u Zenici Hag je odobrio pokretanje procesa, ali se za sada na njemu jos nije pojavio nijedan osumnjiceni.

Ne samo da optuzenici odbijaju da se pojave pred sudom, nego je i njihov advokat, Danilo Sijovic, od bosanskog Vrhovnog suda zatražio izuzeće izvesnog broja sudskih zvanicnika iz ovog slucaja zbog toga sto su, u vreme bosnjacko-hrvatskog sukoba, bili pripadnici Bosanske armije.

Ovakvi sporovi su tipicni. Sudije, prema recima Artmanove - nezavisno od toga koliko dobro vode postupke u Bosni - svakako bivaju prozivane zbog etnicke pristrasnosti.

Da bi takvi problemi bili eliminisani, inicijativa za "Mali Hag" nudi neke druge mogucnosti, u rasponu od multietnickog sastava suda na drzavnom umesto entitetskom nivou i uz ucesce medjunarodnih sudija, pa do medjunarodnog suda sa sedistem u Bosni, koji bi postovao proceduru vec usvojenu od strane Tribunala.

"Pronadjimo resenje koje ce ljudima najvise odgovarati", apelovala je Artman.

Kancelarija Visokog predstavnika (OHR) pozdravila je predlog Del Ponteove. "Lokalni sudovi trebalo bi da igraju vecu ulogu u svemu ovome", izjavila je sef pres-sluzbe OHR Aleksandra Stiglmajer. Ona je dodala da ce Visoki predstavnik Wolfgang Petric o tom pitanju uskoro razmeniti misljenje sa Del Ponteovom.

Inicijativa za osnivanje "Malog Haga" dobro je primljena u bosanskom predsednistvu (cak ju je i srpski predstavnik u njemu pozdravio), kao i u samom sudstvu. Savetnik predsednistva Kasim Trnka izjavio je da bi se od dve opcije koje je ponudila Del Ponte, radije opredelio za multietnicki sud na nivou drzave i pomoc medjunarodnih sudija.

Jedini glas neslaganja dolazi iz Republike Srpske (RS). Protivljenje saradnji sa Haskim tribunalom nacinilo je Republiku Srpsku sklonistem osumjicenih za ratne zlocine. Vecina najznacajnijih politickih partija u entitetu protive se ideji Del Ponteove i vide je kao potez koji vodi centralizaciji Bosne, cemu se uporno suprotstavljaju.

Ne cini se, medjutim, da ce njihove primedbe obustaviti samu inicijativu, buduci da su predstavnici RS bili neuspesni i onda kada su pokusali da ospore osnivanje bosanskog Drzavnog suda u novembru 2000. godine.

Ozbiljnije prepreke ticu se jadnog stanja u kome se nalazi sudski sistem (koji bi morao biti reformisan u slucaju da inicijativa Del Ponteove postane stvarnost) i odsustva finansijske podrške. Ostaje da se vidi hoce li finansijsku pomoc, ukoliko to od njih bude zatrazeno, ponuditi UN, posto je i Zak Klajn, kao sef misije UN u Bosni, pozitivno reagovao na samu inicijativu.

Amra Kebo je pomocnik urednika IWPR u Bosni i clan dopisne mreze IWPR za ratne zlocine. Urednik je sarajevskog dnevnog lista "Oslobodjenje".

Location: [Balkans](#)
[Bosnia and](#)
[Herzegovina](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/regionalni-izvestaj-inicijativa-za-osnivanje-bosanskog-tribunala>